

VÍKEND V ČECHÁCH

in.ihned.cz/cr

Po válce se v Sudetech vyměnili obyvatelé, a průmysl ve Verneřicích ztratil na významu docela. Trať nezachránilo ani natáčení filmu Páni, kluci, ačkoliv jednu z rolí si v něm kromě Zdeny Hadravcové a Ivy Janžurové zahrála v srpnu 1975 i parní lokomotiva 310.134 Vlkava. Na konci května 1978 však tady skutečný motorák projel naposledy, záhy zmizely i traťové svršky.

Přestože letos uplynulo od poslední jízdy třicet let, myšlenka na opětovné, muzejní zprovoznění trati dosud žije. V současnosti o ni usiluje občanské sdružení Zubnická museální železnice. Kvůli nevyřešeným majetkovým vztahům se ale turisté na žádném z úseků mezi Velkým Březnem a Úštěkem zatím svězt nemohou. Vyzkoušet lze tedy alespoň drezínu v malém železničním muzeu v prostorách nádraží v Zubnicích. „Tu jsme přivezli z mezinárodních závodů z Finska a přestavěli na český rozchod tratí,“ říká bývalý železničář Hanuš Maršálek, pro kterého je Zubnická museální železnice koníčkem.

Ve skanzenu, nebo v obci?

Samotná obec Zubnice je památkovou rezervací. Věvodí jí kostel sv. Maří Magdaleny. Do barokní podoby ho přestavěl mladší z rodinné dvojice litoměřických stavitelů Octavio Broggio, jehož otec přišel ze severní Itálie. Pod kostelem náves střeží sv. Jan Nepomucký. Ze čtyř křížových kamenů ze 16. až 17. století, které sem byly svezeny z okolí, zůstaly u kostela dva, u ostatních požádaly obce o navrácení.

Ve středu obce poblíž kostela se zachovalo několik historických roubených stavení, která tvoří jádro místního skanzenu. Středisko a pokladna se nacházejí v roubeném patrovém

Obec-skanzen Zubnice

statku čp. 61, k němuž přiléhá řada hospodářských stavení, stodol a sýpek, kde je umístěna expozice zemědělské techniky první poloviny minulého století.

Jak tak člověk Zubnicemi prochází, mnohdy ani netuší, zda je v obci, nebo ve skanzenu. Ta pěkná dřevěná barokní studna na návsi je z roku 1695 a původně stávala ve Střížkovicích u Ústí nad Labem. Značky vás dovedou ke starému mlýnu. K tomu připočítejme sušárnu ovoce či boží muka. Nad kopcem u hřbitova zase narazíte na malebnou hrázděnou kapli Nejsvětější Trojice ze Žichlic.

V zámku potřební, v podzámčí hrabata

Velké Březno je místo prastaré, známé už v roce 1167, kdy patřilo johanitům. Tehdejší názvy Brezina, villa Nabrezine, stejně jako později Brziezina, Bryzna, Brziezna souvisejí s březovým lesem. A když Mistr Jan Hus přišel s nabodeníčky, bylo na světě Březno.

Na počátku 18. století se panství dostalo do rukou rodu Harrachů. Tito vzdělání a osvícení šlechtici podpořili v kraji zemědělství, zejména sadařství, pěstování chmelu a také vinné révy. Jejich potomci po bezmála sto padesáti letech však už začínali tušit své šance v průmyslu, a tak v roce 1841 získává velkobřezenské panství za 170 tisíc zlatých hrabě Karel Chotek. Měl za sebou rušný život, patřil mezi českou elitu. V letech 1826 až 1843 byl nejvyšším purkrabím

v Čechách a jeho služby ocenil sám císař řádem Svatého rouna.

Součástí panství byl i přízemní zámek. Ten ale představám hraběte o příjemně stráveném podzimu života nejspíš neodpovídal, proto si nechal mezi lety 1843 a 1845 postavit ve stylu pozdního rakouského empíru zámek nový. Současnou podobu ale stavba získala až mezi lety 1885 a 1910, kdy ji nechal ve stylu romantické novorenesance na návrh drážďanského architekta Ernsta Fleischera upravit Chotkův vnuk Karel Maria Chotek.

Tento šlechtic se zálibou ve fotografování (jeho snímky můžete do konce srpna vidět v Praze v Galerii Josefa Sudka) byl synem Antonína Chotka, který se s bratrem Bohuslavem podělil o velkobřezenské panství po starém pánovi. Častým hostem na novém zámku byla i Žofie Chotková, dcera Bohuslava Chotka, která žila v dolním, původním zámku a později se provdala za následníka habsburského trůnu Františka Ferdinanda d'Este, po jehož boku zahynula v létě 1914 v Sarajevu. V roce 1945 byl zámek znárodněn.

Původní zámek ve Velkém Březně je dnes domovem seniorů.

Dnes připomínají zámecké interiéry život rodiny Chotků, příjemné prostředí umocňuje bohatý kulturní program. Každoročně probíhá v zámeckém parku soutěž v sekání kosou, závody veteránů, vinařské slavnosti či promítání starých filmů. Zámek zároveň organizuje prohlídky v místním pivovaru.

Prohlédnout zvenku si můžete i původní, starý zámek, který byl ještě za Chotků zvýšen o jedno patro, čímž vznikla dnešní obdélníková budova s mansardovou střechou a věžičkou. V současnosti zde sídlí Domov pro seniory. Budova tak navazuje na funkci charitativního domova poskytujícího sociální a zdravotní péči, kterou začal plnit pod vedením Ady Chotkové, dcery Karla Marii Chotka, už po první světové válce. ■

RICHARD GRÉGR

Foto: autor